

Werkprogramma 2024 Gezondheidsraad

Aan: de coördinerend minister voor de Gezondheidsraad,
de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Den Haag, 19 september 2023

Gezondheidsraad

inhoud

01 Inleiding	3	04 Voeding	14
02 Zorg	6	4.1 Gezonde voeding: eerste duizend dagen	15
2.1 Hersenletsel als gevolg van sport	7	4.2 Alcoholconsumptie en gezondheid in brede zin	15
2.2 Fibromyalgie	7	4.3 Adviseren over richtlijnen goede voeding	15
2.3 Toekomstbestendigheid van de Wet BIG	7	4.4 Adviseren over voedingsnormen	16
2.4 Post-COVID-syndroom	8	05 Leefomgeving	17
2.5 Adviseren over rijgeschiktheid	8	5.1 Klimaatverandering en gezondheid	18
2.6 Signaleren en adviseren op het snijvlak van ethiek en gezondheid	8	5.2 Gebruik desinfectantia – vervolgadvisie	18
2.7 Signaleren en evalueren van ontwikkelingen in de cure	9	5.3 Signaleren van ontwikkelingen op het gebied van gezondheid en omgeving	18
03 Preventie en screening	10	06 Arbeidsomstandigheden	20
3.1 Screening op gehoorschade bij kinderen en jongeren	11	6.1 Wetenschappelijk beoordelingskader biologische grenswaarden	21
3.2 Vroege signalering dementie	11	6.2 Adviseren over vaccinaties van werknemers	21
3.3 Adviseren over vaccinaties	11	6.3 Adviseren over gezondheidkundige advieswaarden voor stoffen op de werkplek	21
3.4 Adviseren over screening voor, tijdens en na de zwangerschap	12	6.4 Adviseren over classificatie van stoffen als kankerverwekkend en mutageen of reproductietoxisch	22
3.5 Adviseren over bevolkingsonderzoeken	12	6.5 Internationale afstemming en samenwerking in de stofadvisering	22
3.6 Adviseren over vergunningsaanvragen voor bevolkingsonderzoek	12	6.6 Signaleren van ontwikkelingen op het gebied van gezondheid en arbeidsomstandigheden	22
3.7 Signaleren en prioriteren van ontwikkelingen in bevolkingsonderzoek	12		

01 inleiding

Dit werkprogramma beschrijft de adviesonderwerpen waar de Gezondheidsraad in 2024 volgens plan aan werkt of mee begint. In principe kunnen alle bewindspersonen en het parlement om advies vragen, de vaste opdrachtgevers zijn de bewindspersonen van VWS, SZW, IenW en LNV. In overleg met de departementen kunnen prioriteiten tijdens de programmaperiode nog veranderen. Ook is het mogelijk dat zich tussentijds urgente kwesties aandienen. Op de website van de Gezondheidsraad (www.gezondheidsraad.nl) zal steeds de actuele stand van zaken worden weergegeven, met informatie over de voorgenomen oplevertermijn van adviezen. Op www.gezondheidsraad.nl staat ook informatie over de taak en werkwijze van de Gezondheidsraad, de wijze waarop de raad georganiseerd is en de manier waarop vorm wordt gegeven aan samenwerking in binnen- en buitenland.

Domein	Onderwerp	Opdrachtgever**	Type activiteit
Zorg	2.1 Hersenletsel als gevolg van sport*	VWS	Actueel onderwerp
	2.2 Fibromyalgie*	VWS	
	2.3 Toekomstbestendigheid van de Wet BIG*	VWS	
	2.4 Post-COVID-syndroom	VWS	
	2.5 Adviseren over rijgeschiktheid	IenW	Vaste activiteit
	2.6 Signaleren en adviseren op het snijvlak van ethiek en gezondheid	VWS	Signaleren
	2.7 Signaleren en evalueren van ontwikkelingen in de cure	Ongevraagd	
Preventie en screening	3.1 Screening op gehoorschade bij kinderen en jongeren*	VWS	Actueel onderwerp
	3.2 Vroege signalering dementie	VWS	
	3.3 Adviseren over vaccinaties	VWS	Vaste activiteit
	3.4 Adviseren over screening voor, tijdens en na de zwangerschap	VWS	
	3.5 Adviseren over bevolkingsonderzoeken	VWS	
	3.6 Adviseren over vergunningsaanvragen voor bevolkingsonderzoek	VWS	
	3.7 Signaleren en prioriteren van ontwikkelingen in bevolkingsonderzoek	VWS	Signaleren
Voeding	4.1 Gezonde voeding: eerste duizend dagen*	VWS/LNV	Actueel onderwerp
	4.2 Alcoholconsumptie en gezondheid in brede zin	VWS	
	4.3 Adviseren over richtlijnen goede voeding	VWS/LNV	Vaste activiteit
	4.4 Adviseren over voedingsnormen	VWS/LNV	
Leefomgeving	5.1 Klimaatverandering en gezondheid	Ongevraagd	Actueel onderwerp
	5.2 Gebruik desinfectantia – vervolgadvisie*	Ongevraagd	
	5.3 Signaleren van ontwikkelingen op het gebied van gezondheid en omgeving	IenW	Signaleren

Domein	Onderwerp	Opdracht-gever**	Type activiteit
Arbeids-omstandigheden	6.1 Wetenschappelijk beoordelingskader biologische grenswaarden*	SZW	Actueel onderwerp
	6.2 Adviseren over vaccinaties van werknemers	SZW	Vaste activiteit
	6.3 Adviseren over gezondheidskundige advieswaarden voor stoffen op de werkplek	SZW	
	6.4 Adviseren over classificatie van stoffen als kankerverwekkend en mutageen of reproductietoxisch	SZW	
	6.5 Internationale afstemming en samenwerking in de stofadvisering	SZW	Signaleren
	6.6 Signaleren van ontwikkelingen op het gebied van gezondheid en arbeidsomstandigheden	SZW	

* Loopt door uit het Werkprogramma 2023

** Indien een onderwerp ook voor andere departementen relevant is worden deze ook door de Gezondheidsraad betrokken

02 zorg

De kwaliteit, veiligheid, doeltreffendheid en doelmatigheid van diagnostische en therapeutische verrichtingen vormen een vast onderdeel van het werk van de Gezondheidsraad. Daarbij worden ook de ethische, juridische en maatschappelijke implicaties van wetenschappelijke kwesties en ontwikkelingen in de beschouwingen betrokken.

2.1 Hersenletsel als gevolg van sport

Ruim een miljoen Nederlanders voetballen en raken in dat spel regelmatig met hun hoofd de bal. Ook bij andere sporten komt contact met het hoofd voor, zoals boksen en rugby. De Hersenstichting adviseert bij (jonge) kinderen iedere klap tegen het hoofd zo mogelijk te vermijden. Op verzoek van de minister van VWS brengt de Gezondheidsraad in kaart wat er wetenschappelijk bekend is over de relatie tussen ernstig hersenletsel en sport, zowel bij kinderen als bij volwassenen. Vervolgens zal de raad samen met de NLsportraad adviseren over wat deze kennis betekent voor de handelingsperspectieven van individuele sporters, sportaanbieders en de (lokale) overheid.

2.2 Fibromyalgie

Over fibromyalgie bestaat veel onduidelijkheid. Patiënten hebben last van klachten als pijn, stijfheid en vermoeidheid. Het ontstaan ervan is nog onvoldoende begrepen. Ook bestaat er onduidelijkheid over de effectiviteit van verschillende behandelingen. De Gezondheidsraad brengt daarom op verzoek van de minister van VWS de stand van wetenschap in kaart

omtrent fibromyalgie: wat is er bekend over de oorzaak, (criteria voor) diagnosestelling, prevalentie, beloop, preventiemogelijkheden en behandeling? De invloed op de patiënt en op diens omgeving en maatschappelijke participatie wordt meegenomen, evenals de organisatie van behandeling en begeleiding van patiënten in Nederland. Bij dit adviestraject worden patiënten en ervaringsdeskundigen betrokken. De adviesaanvraag van de minister van VWS komt voort uit een debat in de Tweede Kamer over een burgerinitiatief.

2.3 Toekomstbestendigheid van de Wet BIG

De Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG) beoogt de kwaliteit van de gezondheidszorg te bewaken en te verbeteren. Ook beschermt deze wet patiënten tegen ondeskundig en onzorgvuldig handelen door zorgverleners. In principe mag iedereen individuele gezondheidszorg uitoefenen, maar sommige risicovolle geneeskundige handelingen zijn volgens de Wet BIG voorbehouden aan bepaalde (beschermd) beroepsgroepen. De gezondheidszorg is sinds de inwerkingtreding van de Wet BIG in 1997 sterk veranderd als gevolg van arbeidstekorten, herverdeling van taken tussen beroepsgroepen, nieuwe werkvormen, samenwerkingsverbanden en veranderingen in de zorgvraag van patiënten. Mogelijk zijn door deze veranderingen aanpassingen nodig aan de Wet BIG. Om daarover onderbouwde keuzes te kunnen maken heeft de minister van VWS de Gezondheidsraad gevraagd om een

toekomstbestendig toetsingskader voor het opnemen van voorbehouden handelingen en de toelating van beroepen tot de Wet BIG.

2.4 Post-COVID-syndroom

Een deel van de mensen die COVID-19 hebben doorgemaakt houdt klachten, wat een grote impact heeft op hun leven. Begin 2022 bracht de Gezondheidsraad de stand van wetenschap rond dit zogeheten post-COVID-syndroom in kaart. Er was toen nog veel onduidelijk. Het vergroten en delen van kennis en expertise over het post-COVID-syndroom is een belangrijke route om post-COVID-patiënten meer perspectief te bieden. De Gezondheidsraad zal daarom, op verzoek van de minister van VWS, opnieuw in kaart brengen wat tot nu toe in de wetenschap bekend is over onder andere de definitie, prevalentie, diagnostiek en behandelmethoden van het post-COVID-syndroom. Ook zal de raad aandacht besteden aan hoe het post-COVID-syndroom zich verhoudt tot andere postinfectieuze aandoeningen.

2.5 Adviseren over rijgeschiktheid

Op verzoek van de minister van IenW brengt de Gezondheidsraad periodiek advies uit over ontwikkelingen op het gebied van medische eisen voor rijgeschiktheid. De vaste Commissie Rijgeschiktheid betreft hierbij niet alleen de Nederlandse regelgeving, maar ook die op Europees niveau. Als een advies daartoe aanleiding geeft, wordt vervolgens de Regeling Eisen Geschiktheid 2000 aangepast. Zo werkt de commissie

aan een advies over rijbewijshouders die een psychose hebben doorgemaakt. Daarna zal de commissie zich buigen over de vraag of een herkeuring om de 3 jaar voor rijbewijshouders bij wie een afwijking aan de hersenvaten is vastgesteld nog legitiem is.

2.6 Signaleren en adviseren op het snijvlak van ethiek en gezondheid

Binnen de gezondheidszorg kunnen zich tal van ethische dilemma's voordoen. Belangrijke nieuwe en/of actuele ethische vraagstukken op het gebied van gezondheidszorg en biomedisch onderzoek krijgen aandacht in signaleringen. Voor deze activiteit werkt de Gezondheidsraad onder meer samen met de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) in het Centrum voor Ethiek en Gezondheid (CEG). Elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheid en expertise dragen de raden bij aan de taakuitvoering van het CEG. Het CEG heeft zijn eigen werkprogramma, zie www.ceg.nl.

Daarnaast adviseert de vaste Commissie Ethiek en recht gevraagd en ongevraagd op het gebied van de medische ethiek en het (gezondheids) recht.

2.7 Signaleren en evalueren van ontwikkelingen in de cure

Nieuwe ontwikkelingen in de zorg vragen onverminderd aandacht.

Welke nieuwe technologieën bieden kansen voor gezondheidswinst?

Hoe kan effectiever, doelmatiger of veiliger worden gewerkt?

Welke (kostbare) nieuwe geneesmiddelen worden ontwikkeld, welke hulpmiddelen komen beschikbaar? De Gezondheidsraad zal voor beleidsmakers en veldpartijen enkele lezingen wijden aan ontwikkelingen op dit gebied.

03 preventie en screening

Voorkomen is beter dan genezen, luidt het spreekwoord. Op het terrein van preventie heeft de Gezondheidsraad een omvangrijk takenpakket, waaronder advisering over vaccinaties en bevolkingsonderzoek.

3.1 Screening op gehoorschade bij kinderen en jongeren

Beginnend gehoorverlies bij kinderen en jongeren wordt vaak niet opgemerkt. Het is onomkeerbaar en kan, afhankelijk van de leeftijd, leiden tot achterstanden in de spraak- en taalontwikkeling, gedragsproblemen en slechtere prestaties op school. Nu worden kinderen bij geboorte en als ze tussen de 4 en 6 jaar oud zijn gescreend op hun gehoor.

De staatssecretaris van VWS vraagt de Gezondheidsraad of het uitbreiden van gehoorscreening wenselijk is en zo nee, welke andere maatregelen effectief zijn voor het tijdig signaleren van gehoorproblemen bij minderjarigen.

3.2 Vroege signalering dementie

Dementie heeft een enorme emotionele en sociale impact op de mensen die het krijgen en hun omgeving. De verwachting is dat het aantal mensen met dementie in Nederland sterk zal stijgen. Op verzoek van de minister van VWS werkt de Gezondheidsraad in 2024 aan een advies over de mogelijkheden en wenselijkheid van vroege signalering van dementie. De raad gaat na wat er in de wetenschap bekend is over het effect van vroege signalering en vroege interventies op bijvoorbeeld het beloop van de aandoening, de kwaliteit van leven en de benodigde zorg en

ondersteuning. Daarbij worden ook ethische en juridische aspecten meegewogen.

3.3 Adviseren over vaccinaties

De werkagenda voor de vaste Commissie Vaccinaties wordt voor het jaar 2024 vastgesteld door de staatssecretaris van VWS, in overleg met de Gezondheidsraad, het RIVM, het College ter beoordeling van Geneesmiddelen en Zorginstituut Nederland (ZIN). De commissie zal in 2024 adviseren over RSV (respiratoir syncytiëelvirus) bij kinderen, over de inzet van een nieuw vaccin tegen pneumokokken bij kinderen (PCV20), over gecombineerd hepatitis A- en B-vaccin voor mannen die seks hebben met mannen, over nieuwe griepvaccins en over vaccinatie-strategieën bij vogelgriep. Bij dat laatste advies is het moment van uitbrengen mede afhankelijk van de ontwikkelingen rond vogelgriep. De werkagenda wordt regelmatig geëvalueerd en zo nodig aangevuld en herzien op basis van nieuwe ontwikkelingen (bijvoorbeeld op het gebied van ziektelast of wetenschappelijke kennis over vaccinatie).

Indien nodig zal de Gezondheidsraad ook in 2024 adviesvragen over vaccinatie tegen COVID-19 behandelen. Die vragen zullen dan worden opgepakt door de Subcommissie Vaccinaties COVID-19, die in 2021 is ingesteld als tijdelijke subcommissie van de vaste Commissie Vaccinaties.

3.4 Adviseren over screening voor, tijdens en na de zwangerschap

Screening in de vroegste fase van het leven is een veld met een grote dynamiek. De vaste Commissie Screening rond zwangerschap en geboorte zal in 2024 werken aan verschillende adviezen over het bloedonderzoek bij zwangere vrouwen. Bloedonderzoek in het eerste trimester van de zwangerschap is bedoeld om gezondheidsschade bij het kind en/of de moeder te voorkomen. Op dit moment richt de screening zich op hepatitis B, syfilis, hiv en bloedgroepantistoffen. De vraag is of foetale en neonatale allo-immuuntrombocytopenie moet worden toegevoegd aan de screening. Een tweede vraag gaat over vrouwen die bloedgroep Rhesus c-negatief blijken te hebben. Nu krijgen die allemaal vervolgonderzoek naar bloedgroepantistoffen, maar er zijn aanwijzingen dat het effectiever is om dat alleen te doen bij vrouwen die al een kind hebben.

3.5 Adviseren over bevolkingsonderzoeken

De Gezondheidsraad adviseert over het al dan niet invoeren van landelijk bevolkingsonderzoek aan de hand van de criteria van Wilson en Jungner en de aanvullende criteria voor verantwoorde screening van de WHO. In 2024 zal de vaste Commissie Bevolkingsonderzoek op verzoek van de minister van VWS advies uitbrengen over screening op longkanker.

De Gezondheidsraad heeft ook een taak bij de evaluatie van lopende bevolkingsonderzoeken. De Commissie Bevolkingsonderzoek zal in 2024

op verzoek van de minister starten met een evaluatie van het landelijk bevolkingsonderzoek naar baarmoederhalskanker, waarbij ze ook kijkt naar mogelijkheden om het bevolkingsonderzoek verder te verbeteren.

3.6 Adviseren over vergunningsaanvragen voor bevolkingsonderzoek

Bepaalde, in de Wet op het bevolkingsonderzoek (WBO) omschreven categorieën van bevolkingsonderzoek mogen niet worden verricht zonder een hiertoe door de minister van VWS verleende vergunning. Krachtens de WBO laat de minister zich daarover eerst adviseren door de Gezondheidsraad. De vaste Commissie Bevolkingsonderzoek toetst daarvoor de vergunningaanvraag aan de criteria van de WBO.

3.7 Signaleren en prioriteren van ontwikkelingen in bevolkingsonderzoek

Vroege opsporing van aandoeningen en onderzoek naar risicofactoren krijgen veel aandacht. De wetenschappelijke ontwikkelingen gaan snel en strekken van voor de zwangerschap tot alle leeftijdsgroepen daarna. Dit kan gaan om nieuwe mogelijkheden voor screening, of om innovaties binnen bestaande screeningsprogramma's. Het is in het belang van de volksgezondheid om tijdig op ontwikkelingen in te spelen. Met het oog daarop verkent de Gezondheidsraad in afstemming met VWS en ketenpartners Centrum voor Bevolkingsonderzoek van het RIVM en ZonMw, de ontwikkelingen en prioriteert adviesonderwerpen. De vaste

Commissie Bevolkingsonderzoek en de vaste Commissie Screening rond zwangerschap en geboorte zijn hierbij betrokken.

04 voeding

De Gezondheidsraad gaat periodiek na of de richtlijnen voor een gezond voedingspatroon en de voedingsnormen aanpassing behoeven. De raad richt zich daarbij zowel op de algemene bevolking, als op specifieke doelgroepen zoals zwangeren, vrouwen die borstvoeding geven en nul- tot tweejarigen.

4.1 Gezonde voeding: eerste duizend dagen

Al vanaf de conceptie zijn er aangrijpingspunten om de gezondheid van het latere kind te bevorderen. Eén factor daarbij is gezonde voeding. Steeds duidelijker wordt dat de eerste duizend dagen in het leven, gerekend vanaf de conceptie, van bijzonder belang zijn. Tijdens de zwangerschap en de borstvoeding is het kind afhankelijk van wat de moeder tot zich neemt. Ook als het kind zelfstandig eet, blijft een gezond eetpatroon belangrijk voor de gezonde ontwikkeling van het kind. De Gezondheidsraad adviseert daarom over gezonde voeding tijdens de eerste duizend dagen. In vervolg op het reeds verschenen advies met voedingsaanbevelingen voor zwangere vrouwen, zal de raad zich nu richten op de voedingsaanbevelingen voor vrouwen die borstvoeding geven en de voedingsaanbevelingen voor nul- tot tweejarigen.

4.2 Alcoholconsumptie en gezondheid in brede zin

De Gezondheidsraad heeft in 2015 in het kader van de Richtlijnen goede voeding geadviseerd over alcoholconsumptie in relatie tot het ontstaan van chronische ziekten voor de algemene bevolking. In 2018 heeft de

raad een advies uitgebracht over alcoholconsumptie en de hersenontwikkeling bij jongeren. Alcoholconsumptie kan ook in bredere zin invloed hebben op de gezondheid. Zo kan overmatige alcoholconsumptie het risico op ongevallen en ongewenst gedrag (geweld) verhogen. Ook kan alcoholconsumptie gevolgen hebben voor de psychosociale gezondheid en het maatschappelijk functioneren. Op verzoek van de minister van VWS zal de Gezondheidsraad in 2024 werken aan een breed advies over de gevolgen van alcoholconsumptie voor de gezondheid. Hierbij wordt ook gekeken naar de alcoholrichtlijn uit de Richtlijnen goede voeding en wordt deze mogelijk geactualiseerd.

4.3 Adviseren over richtlijnen goede voeding

De Gezondheidsraad adviseert periodiek over de richtlijnen voor een gezond voedingspatroon voor de algemene bevolking. De laatste versie verscheen in 2015. Op basis van de huidige stand van wetenschap zal de vaste Commissie Voeding nagaan of de bestaande richtlijnen gehandhaafd kunnen blijven of moeten worden aangepast. Ook zal de commissie nagaan of er een wetenschappelijke basis is voor nieuwe richtlijnen. De commissie zal meer aandacht geven aan milieu- en consumentenaspecten. De commissie zal een reeks adviezen opleveren, waarvan de eerste in 2024 wordt verwacht.

4.4 Adviseren over voedingsnormen

De Gezondheidsraad gaat periodiek na of de voedingsnormen voor energie en voedingsstoffen aanpassing behoeven, dan wel of nieuwe normen moeten worden geformuleerd. De raad maakt hierbij vooral gebruik van de reeks rapporten van de *European Food Safety Authority* (EFSA) die vanaf 2010 beschikbaar zijn gekomen. Reeds verschenen zijn de adviezen over voedingsnormen voor vitamines en mineralen voor volwassenen en voor zwangere vrouwen, de voedingsnormen voor eiwitten en energie voor alle groepen en de bovengrenzen voor vitamines en mineralen. De voedingsnormen voor vitamines en mineralen voor vrouwen die borstvoeding geven en voor kinderen en adolescenten worden uitgewerkt als onderdeel van de voedingsadvisering voor de eerste duizend dagen. De voedingsnormen voor vetten, vetzuren en koolhydraten worden uitgewerkt in samenhang met de Richtlijnen goede voeding.

05 leefomgeving

Een schone, veilige en duurzame leefomgeving is van groot belang voor de volksgezondheid. Hoe gezondheid kan worden meegewogen in het omgevingsbeleid is daarbij steeds aan de orde. Op dit gebied kent de Gezondheidsraad een lange traditie van advisering. Signalering van kansen en bedreigingen ziet de raad als een permanente taak.

5.1 Klimaatverandering en gezondheid

Klimaatverandering zal in toenemende mate gevolgen hebben voor de volksgezondheid, ook in Nederland. Bij gezondheidseffecten valt te denken aan meer hittestress, meer gezondheidsproblemen door een toename van schimmels en bacteriën, meer infectieziekten die voorheen niet of nauwelijks in Nederland voorkwamen, meer allergieën als hooikoorts door een langer bloeiseizoen en nieuwe plantensoorten en meer huidkanker door toenemende blootstelling aan UV-straling. In 2024 zal de Gezondheidsraad samen met de Wetenschappelijke Klimaatraad starten met het in kaart brengen van de stand van wetenschap over deze en andere ongunstige gezondheidseffecten van klimaatverandering.

5.2 Gebruik desinfectantia – vervolgadvis

Tijdens de COVID-19-pandemie is het gebruik van desinfectantia in de publieke ruimte sterk toegenomen. Enkele jaren terug heeft de Gezondheidsraad gepleit voor een zorgvuldig gebruik van deze antimicrobiële middelen, vooral in verband met het ontstaan van resistentie tegen deze middelen en tegen antibiotica. De raad werkt in

2024 aan een ongevraagd vervolgadvis. Hierin zal de raad ingaan op de vraag of andere afwegingen moeten worden gemaakt ten tijde van een pandemie, op de voor- en nadelen van de inzet van desinfectantia in de publieke ruimte tijdens een pandemie en op het risico dat resistentie ontstaat tegen tijdens de pandemie veel gebruikte middelen op basis van alcoholen. Daarbij zal de raad nader toelichten wat hij onder 'resistentie tegen desinfectantia' verstaat, omdat er op dat punt behoefte is aan meer duidelijkheid.

5.3 Signaleren van ontwikkelingen op het gebied van gezondheid en omgeving

Waar het gaat om de invloed van de leefomgeving op de gezondheid houdt de vaste Commissie Signalering gezondheid en milieu de vinger aan de pols en agendeert zij prioritaire thema's. Daarbij wordt ook het netwerk van de raad geconsulteerd. Bij de keuze voor onderwerpen wordt onder meer beoordeeld hoe sterk de wetenschappelijke aanwijzingen zijn voor effecten op de gezondheid en of er handelingsperspectieven zijn voor gezondheidswinst. Begin 2024 verwacht de commissie een signalerend advies te publiceren over de wenselijkheid van een monitoringsprogramma om de blootstelling aan chemische stoffen te meten onder de algemene bevolking.

Een tweede onderwerp dat de commissie in behandeling heeft, is de toenemende resistentie van ziekteverwekkende schimmels.

Deze schimmels kunnen vooral bij mensen met een verminderde afweer levensbedreigende infecties veroorzaken. Onder meer door grootschalig gebruik van nauwverwante schimmelbestrijders in de landbouw, worden de schimmels in toenemende mate resistent tegen de beschikbare geneesmiddelen. De commissie - tijdelijk uitgebreid met enkele experts op dit gebied - buigt zich over de ernst, de omvang en de oorzaken van dit vraagstuk, en over de vraag hoe de overheid kan helpen het tij te keren. De commissie verwacht dit advies begin 2024 uit te brengen.

06 arbeids- omstandigheden

Een structurele taak van de Gezondheidsraad is bij te dragen aan gezonde arbeidsomstandigheden voor werknemers. Advisering over bescherming tegen schadelijke stoffen maakt daar een belangrijk deel van uit. Internationale afstemming en samenwerking hebben daarbij een prominente plaats op de agenda. Ook het vaccineren van werknemers tegen infectieziekten krijgt aandacht.

6.1 Wetenschappelijk beoordelingskader biologische grenswaarden

Biomonitoring en biologische grenswaarden spelen in Europees verband in toenemende mate een rol in relatie tot blootstelling van werknemers aan gevaarlijke stoffen en gezonde arbeidsomstandigheden.

Bij biomonitoring wordt gemeten of een bepaalde stof aanwezig is in het lichaam van een werknemer en in welke concentratie. Nieuwe technologieën voor biomonitoring hebben het afgelopen decennium een vlucht genomen. De minister van SZW heeft de Gezondheidsraad gevraagd om een wetenschappelijk beoordelingskader te ontwikkelen over wanneer biologische grenswaarden in aanvulling op een luchtgrenswaarde van toegevoegde waarde zijn in de bescherming van de gezondheid van de werkende. Ook heeft de minister gevraagd om dit kader ter illustratie toe te passen bij een aantal stoffen waarvoor reeds biologische grenswaarden zijn afgeleid en te adviseren over de uitvoering.

6.2 Adviseren over vaccinaties van werknemers

Op verzoek van de minister van SZW betreft de Gezondheidsraad bij de advisering over vaccinaties (zie hoofdstuk 3) ook het perspectief van de werknemer. De vaste Subcommissie Vaccinatie werknemers doet dit aan de hand van een beoordelingskader waarmee werkgevers kunnen nagaan wanneer vaccinatie van werknemers is aan te raden ter bescherming van die werknemers zelf of ter bescherming van derden. De volgende adviesonderwerpen staan als eerste op de rol: een update van het eerdere advies over vaccinatie van werknemers tegen kinkhoest, de vaccinatie van werknemers tegen leptospirose en vaccinatie van werknemers tegen het humaan papillomavirus.

6.3 Adviseren over gezondheidkundige advieswaarden voor stoffen op de werkplek

De vaste Commissie Gezondheid en beroepsmatige blootstelling aan stoffen (GBBS) voert op grond van beschikbare wetenschappelijke kennis toxicologische evaluaties uit van stoffen die op de werkplek worden gebruikt. Het doel van deze evaluaties is een aanbeveling te doen voor een gezondheidkundige advieswaarde, die de minister van SZW gebruikt als basis voor het vaststellen van een wettelijke grenswaarde op de werkplek. In 2024 brengt de commissie adviezen uit over respirabele kristallijne silica en koolmonoxide. Ook werkt de commissie in 2024 aan adviezen over (hard)houtstof en inhaleerbaar en respirabel stof en ultrafijnstof en mogelijk nog enkele andere stoffen. Verder zal de commissie

voor stoffen waarover ze in het verleden heeft geadviseerd een kader opstellen om te beoordelen of op basis van nieuwe inzichten een herbeoordeling is gewenst.

6.4 Adviseren over classificatie van stoffen als kanker- verwekkend en mutageen of reproductietoxisch

De vaste Commissie GBBS kent twee vaste subcommissies: de Subcommissie Classificatie carcinogene stoffen en de Subcommissie Classificatie reproductietoxische stoffen. Deze subcommissies beoordelen de specifieke toxische eigenschappen van stoffen die op de werkplek worden gebruikt: kankerverwekkend, mutageen in geslachtscellen of reproductietoxisch (in staat de vruchtbaarheid aan te tasten of schade bij het nageslacht te veroorzaken). Op basis van de beschikbare wetenschappelijke kennis doen de commissies een voorstel tot indeling in gevaarscategorieën die zijn afgeleid van het Europese classificatiesysteem (Regulation (EC) No. 1272/2008). In 2024 werkt de subcommissie carcinogene stoffen onder meer aan advisering over styreen en over rook die vrijkomt bij laswerkzaamheden en aanverwante processen en de commissie reproductietoxische stoffen aan advisering over molybdeen en molybdeenverbindingen en ethyleenglycol.

6.5 Internationale afstemming en samenwerking in de stofadvisering

Voor de beoordeling van stoffen werkt de Gezondheidsraad waar mogelijk samen met de Noord-Europese *Nordic Expert Group* (NEG), het Amerikaanse *National Institute of Occupational Safety and Health* (NIOSH) of het *Agence National de Sécurité Sanitaire, de l'Alimentation, de l'Environnement et du Travail* (ANSES). Verder houdt de raad contact met de *Senatskommission zur Prüfung gesundheitsschädlicher Arbeitsstoffe* van de *Deutsche Forschungsgemeinschaft* (DFG). Daarnaast becommentarieert de Gezondheidsraad conceptadviezen die door het *Risk Assessment Committee* (RAC) van de *European Chemicals Agency* (ECHA) in het kader van de REACH-regelgeving worden voorgelegd aan derden en waarover de raad eerder advies heeft uitgebracht. De Gezondheidsraad streeft naar een uniforme aanpak binnen Europa voor het afleiden van gezondheidskundige advieswaarden.

6.6 Signaleren van ontwikkelingen op het gebied van gezondheid en arbeidsomstandigheden

Naast risico's van blootstelling aan stoffen op de werkplek zijn er andere arbeidsomstandigheden die de gezondheid van werknemers kunnen schaden. De Gezondheidsraad volgt de stand van wetenschap op dit gebied. Indien er onderwerpen spelen die onder de aandacht gebracht moeten worden van regering en parlement, brengt hij daar gevraagd of op eigen initiatief signaleringen over uit.

De Gezondheidsraad, ingesteld in 1902, is een adviesorgaan met als taak de regering en het parlement ‘voor te lichten over de stand der wetenschap ten aanzien van vraagstukken op het gebied van de volksgezondheid en het gezondheids(zorg)onderzoek’ (art. 22 Gezondheidswet).

De Gezondheidsraad ontvangt de meeste adviesvragen van de bewindslieden van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; Infrastructuur en Waterstaat; Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De raad kan ook op eigen initiatief adviezen uitbrengen, en ontwikkelingen of trends signaleren die van belang zijn voor het overheidsbeleid.

De adviezen van de Gezondheidsraad zijn openbaar en worden als regel opgesteld door multidisciplinaire commissies van – op persoonlijke titel benoemde – Nederlandse en soms buitenlandse deskundigen.

U kunt dit document downloaden van www.gezondheidsraad.nl.

Deze publicatie kan als volgt worden aangehaald:
Gezondheidsraad. Werkprogramma 2024 Gezondheidsraad.
Den Haag: Gezondheidsraad 2023.

Auteursrecht voorbehouden

